

<p>Komentārs par "Kredītriska pārvaldīšanas normatīvo noteikumu" 0.1 projektu (tālāk tekstā – noteikumu 0.1 projekts)</p>	<p>Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) atbilde (grozījumi veikti "Kredītriska pārvaldīšanas normatīvo noteikumu" 1. projektā)</p>
<p>Latvijas Komercbanku asociācijas (tālāk tekstā – LKBA) iesniegtie komentāri</p>	
<p>1. Uzskatām, ka noteikumu ieviešanai ir nepieciešams pārejas periods sekojošu iemeslu dēļ:</p> <p>1.1. Apspriežamais "Kredītriska pārvaldīšanas normatīvo noteikumu" projekts orientēts uz bankām, kas izmanto paplašināto metodi minimālā kapitāla aprēķināšanai (<i>Advance IRB</i>). Gadījumā, ja Komisija piešķirs jaunajam kredītriska pārvaldīšanas dokumentam "noteikumu" statusu, aizvietojot spēkā esošos "Kredītriska pārvaldīšanas ieteikumus", šo noteikumu izpilde visām bankām kļūs obligāta, sākot no 01.01.2010.</p> <p>1.2. "Kredītriska pārvaldīšanas normatīvo noteikumu" ieviešanā, sākot no 01.01.2010., netiek ņemti vērā sarežģījumi, ar kuriem būs jāstopas bankai, kura līdz šim izmantojusi standartizēto pieeju. Būtu jārēķinās ar papildu laika patēriņu un izdevumiem, kurus bankām būs nepieciešams ieguldīt, īsā laika periodā izstrādājot jaunus programmnodrošinājumus un informācijas sistēmas, apkopojot nepieciešamo statistisko pieredzi un tml.</p> <p>1.3. Papildu slodze radīsies bankām ar meitas uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar tiem piemītošu kredītrisku.</p> <p>1.4. Vienlaicīgi jaunu politiku, procedūru un metodikas izstrādāšanai vai esošo dokumentu papildināšanai arī būs nepieciešams noteikts laika periods.</p> <p>Viss iepriekšminētais īpaši attiecas uz 2., 9., 29., 48. un 63. punkta prasībām, tāpēc piedāvājam apspriežamo dokumentu nosaukt par "ieteikumiem", lai tajā minētās prasības būtu rekomendējošas, nevis obligātas, un to pilnīgai ieviešanai noteikt pārejas periodu – sešus mēnešus. Tas ļautu bankām saplānot savu darbību un izmaksas, kas būtu nepieciešamas minēto noteikumu ieviešanai.</p>	<p>Komisija izskatīja LKBA priekšlikumu un piekrīt noteikt pārejas periodu noteikumu projekta ieviešanai līdz 01.07.2010.</p> <p>Sk. noteikumu 1. projekta 68. punktu.</p> <p>Noteikumu projekts izstrādāts, lai ņemtu vērā izmaiņas un jauninājumus starptautiskajās un Komisijas regulējošajās prasībās, kas veikti kopš 2000. gada, kā arī uzraudzības gaitā konstatētās nepilnības banku kredītriska pārvaldīšanas sistēmās, kas ir radušās arī spēkā esošo ieteikumu prasību rekomendējošā rakstura dēļ. Lai uzlabotu kredītriska pārvaldīšanu, uzskatām, ka nepieciešams ieviest noteikumus, kas nosaka minimālos standartus kredītriska pārvaldīšanai, vienlaikus atļaujot bankām izstrādāt to darbībai atbilstošas plašākas kredītriska pārvaldīšanas sistēmas.</p> <p>Komisija nepiekrīt viedoklim, ka noteikumu projekts ir orientēts tikai uz attīstītajām metodēm kredītriska lieluma mērīšanai. Noteikumu projekts paredzēts visām bankām neatkarīgi no piemērotās pieejas minimālās kredītriska kapitāla prasības aprēķinam, un tas nosaka kvalitatīvās un kvantitatīvās prasības kredītriska pārvaldīšanai.</p>
<p>2. Noteikumu tekstā konsekventi ievērot dalījumu tēmās – ja noteikumu punkts attiecas uz prasībām politikas izveidei (piemēram, 31. un 37. punkts), tam jābūt ietvertam attiecīgajā sadaļā, nevis sadaļā par kredītu izsniegšanu.</p>	<p>Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, sk. noteikumu 1. projekta 15.5. un 16. punktu.</p>

3.	<p>4.1. punktā minētā kredītriska definīcija ietver arī tirdzniecības portfeļa darījuma partnera kredītrisku, valsts risku un norēķinu risku, kas konfrontē ar 4.2. punkta atsauci, ka visas pārējās definīcijas (izņemot kredītriska) atbilst citos Komisijas noteikumos lietotajām definīcijām un prasībām, kā arī ar atsaucēm tālāk dokumentā. Piemēram, kā piemērot 48. punktā aprakstīto metodi kredītriska apmēra noteikšanai? Vai arī 3.1. daļas "Kredītu piešķiršana" kontekstā? Ierosinām sadalīt definīciju divās daļās, konsekventi norādīt, uz kuru definīcijas daļu prasības attiecas, kā arī prasības šo specifisko ar kredītrisku saistīto tirgus risku daļai nodalīt atsevišķā noteikumu sadaļā.</p>	<p>Esam pārskatījuši un precizējuši noteikumu 0.1 projekta 4.1. un 4.2. punktu (noteikumu 1. projekta 3. punkts), kā arī noteikumu 1. projektā iekļāvuši jaunu 8. punktu.</p> <p>Uzskatām, ka definīcijas sadalīšana nav nepieciešama. Noteikumu projekts nosaka kredītriska pārvaldīšanas pamatprincipus visiem kredītriskam pakļautajiem darījumiem neatkarīgi no to klasifikācijas tirdzniecības un netirdzniecības portfelī. Šādu pieeju kredītriska pārvaldīšanai paredz Bāzeles Banku uzraudzības komitejas "Kredītriska pārvaldīšanas principi". Arī rēķinot minimālo kredītriska kapitāla prasību, kredītriska apmērs tiek rēķināts visiem kredītriskam pakļautajiem darījumiem kopā neatkarīgi no tā, vai tie ir iekļauti netirdzniecības portfelī vai tirdzniecības portfelī. Ja bankai ir būtisks tirdzniecības portfelī iekļauto kredītriskam pakļauto darījumu apmērs, tā saskaņā ar noteikumu projekta 4. punktu var veidot bankas darbībai piemērotāku kredītriska pārvaldīšanas sistēmu, kas paredz šādu sadalījumu.</p>
4.	<p>Uzskatām, ka noteikumu 18. punkts izslēdzams no noteikumiem, jo noteikumu 2. punkts nosaka bankas atbildību par Komisijas noteikumiem atbilstošas kredītriska pārvaldīšanas ieviešanu meitas sabiedrībās. Ja Komisija uzskata, ka specifisku prasību izvirzīšana atsevišķu (ne Komisijas tiešā pārraudzībā esošu) bankas meitu struktūrvienību darbības organizēšanai (ne tikai kredītriska pārvaldīšanai) ir nepieciešama, tad nepieciešamas arī līdzīgas instrukcijas vismaz līzinga sabiedrību darbības organizēšanai.</p>	<p>Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, punkts ir svītrots.</p>
5.	<p>Lūdzam precizēt, vai noteikumu 20. punkts attiecināms arī uz darbiniekiem. Tāpat lūdzam arī skaidrojumu, vai, piemēram, samaksas par ar kredītu piešķiršanu saistītajiem izdevumiem neiekasēšana uzskatāma par izdevīgākiem nosacījumiem.</p>	<p>Ar banku saistīto personu loks tiek definēts Kredītiestāžu likuma 1. panta 19. punktā.</p> <p>Ja no citiem bankas klientiem tiek iekasēta šāda samaksa, tad nosacījumi ir izdevīgāki.</p>
6.	<p>Ierosinām svītrot 21. punktā minēto prasību, ka pirms jaunu finanšu pakalpojumu ieviešanas nepieciešama jaunu politiku izstrāde.</p>	<p>Nepiekrītam Jūsu priekšlikumam svītrot 21. punktu. Šī punkta redakcija precizēta, paredzot bankai iespēju izvērtēt nepieciešamību vai nu izstrādāt jaunu politiku, vai arī grozīt esošās politikas, lai pārvaldītu jauno vai būtiski mainīto finanšu pakalpojumu kredītrisku.</p>
7.	<p>Ierosinām svītrot 23. punktu, jo prasības bankas padomes locekļu kvalifikācijai jau noteiktas citos juridiskos dokumentos.</p>	<p>Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, punkts ir svītrots.</p>

8.	Ierosinām svītrot noteikumu 24.10. punktu, jo šai prasībai nav specifiska sakara ar kredītriska pārvaldīšanu.	Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, punkts ir svītrots.
9.	Noteikumu 28. punkts pārveidojams vēlējuma izteiksmē. Ja Komisijas nodoms ir sniegt instrukciju obligātajam minimālo vērtējamo parametru apjomam, tad nav skaidrs, kā to piemērot bankām, kuras kredīspējas novērtējumā izmanto iekšējos modeļus – vai tas nozīmē, ka 28. punktā dots obligātais riska parametru saraksts visiem? Ja 28. punkts ir instrukcija, tad lūdzam sniegt skaidrojumu šādiem terminiem: "atbilstošs dzīves līmenis", "ģimenes locekļi, kas piekrituši kredīta saņemšanai noteiktam mērķim", "apstiprinātie ienākumi".	Esam pārskatījuši noteikumu 0.1 projekta 28. punktu un precizējuši teksta redakciju, daļēji ņemot vērā Jūsu priekšlikumus (sk. noteikumu 1. projekta 27. punktu).
10.	Noteikumu 37. punktā – piedāvājums šī punkta apakšpunktos noteiktos koncentrācijas limitus lietot kā piemērus, nevis kā obligāto minimumu, jo daži no tiem (piemēram, 37.3., 37.7., 37.8. un 37.9.) ne vienmēr būtu racionāli nepieciešami un piemērojami.	Esam pārskatījuši noteikumu 0.1 projekta 28. punktu un precizējuši teksta redakciju, daļēji ņemot vērā Jūsu priekšlikumus (sk. noteikumu 1. projekta 6. punktu).
11.	Noteikumu 39. punktā – atsevišķās bankās atkāpšanos un izņēmumus apstiprina Lielā kredītkomiteja, kuras sastāvā ir trīs no četriem valdes locekļiem. Piedāvājam pārformulēt vispārīgāk, ka ne vienmēr tikai un vienīgi visai valdei tas jāapstiprina.	Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, ir veikti atbilstoši labojumi (sk. noteikumu 1. projekta 18. punktu).
12.	Lūdzam sniegt noteikumu 45. un 50.1. punktā minētā termina "pašreizējais" skaidrojumu.	Mūsu izpratnē "kredītņēmēja pašreizējais finanšu stāvoklis" nozīmē finansiālo stāvokli, kuru nosaka saskaņā ar bankas kredīta izsniegšanas un pārraudzības nosacījumiem, piemēram, kredītlietā ievietoti visi saskaņā ar bankas politiku un procedūrām pieprasītie dokumenti kredītņēmēja ienākumu pietiekamības novērtēšanai, ievērojot to aktualizācijas biežumu.
13.	No noteikumu 49. punkta izriet, ka bankas turpmāk nevarēs izmantot kredītportfeļa kvalitātes pārraudzības sistēmas kombinācijā ar individuālo kredītu kvalitātes pārraudzību. Ierosinām 54. punktu pārveidot kā 50. punktu, lai nerastos minētais maldīgais priekšstats.	Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, ir veikti atbilstoši labojumi (sk. noteikumu 1. projekta 41. punktu).
14.	Noteikumu 49. punktā lūdzam precizēt, kā jāsaprot "nepārtraukta kredītu kvalitātes vērtēšana" – vai atsevišķām kredītu grupām tas var tikt interpretēts kā procedūrās noteikta periodiska pārskatīšana, piemēram, reizi piecos gados, ja nav parādījušies kādi potenciālo problēmu indikatori?	Domājam, ka nav nepieciešams veikt labojumus, jo noteikumu 0.1 projekta 50. punktā ir noteikts, kādas darbības ir paredzētas kredītu kvalitātes novērtēšanai. Noteikumu 0.1 projekta 49. un 50. punkts precizēts (sk. noteikumu 1. projekta 41. un 42. punktu).
15.	Bez tam 52. punkts nosaka, ka iekšējos modeļus iespējams izmantot tikai	Piekrītam Jūsu izteiktajam priekšlikumam, ir veikti atbilstoši labojumi (sk.

	individuālo kredītu kvalitātes pārraudzībā, kas savukārt rada pretrunas ar Komisijas "Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumiem".	noteikumu 1. projekta 44. punktu).
16.	Papildus minētajam 52. punkts nosaka, ka, ja banka izmanto iekšējo modeli kredīta kvalitātes noteikšanai, tad tas jāizmanto arī kredītriska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai un kredītu cenas noteikšanai. Ko lai dara bankas, kuras izmanto iekšējos modeļus kredītu kvalitātes novērtēšanai, bet nav ieguvušas IRB atļauju?	Saskaņā ar Komisijas 20.03.2009. normatīvo noteikumu Nr. 38 "Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi" prasībām (sk. 28. punktu) banka kredītriska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai var izmantot iekšējos reitingus, pat ja tā nav saņēmusi atļauju šādus reitingus izmantot minimālo kapitāla prasību noteikšanai.
17.	Lūdzam skaidrojumu par noteikumu 5. un 6. daļas interpretāciju iekšējās kontroles sistēmas izveides noteikumu izpratnē. Mūsuprāt, 6. daļa dublē spēkā esošos noteikumus, tādēļ ierosinām šo daļu izslēgt. 5. daļa specifiski nosaka, ka stresa testēšana ir pārvaldības (izslēdzot kontroli!) funkcija. Ierosinām neminēt, kāda veida funkcija tiek pildīta, veicot stresa testēšanu.	Esam pārskatījuši un mainījuši noteikumu projekta 6. daļu, ņemot vērā Jūsu komentārus (sk. noteikumu 1. projekta IX daļu).
18.	Vai ir vajadzīgs izstrādāt atsevišķu metodoloģiju kredītriska stratēģijā, ja tas jau ir noteikts bankas "Kapitāla pietiekamības novērtēšanas politikā"?	Nē, nav vajadzīgs, tomēr būtu vēlams to pārskatīt pēc noteikumu projekta apstiprināšanas.
19.	Varbūt būtu jānosaka precīzāk, kāds ir minimālais stresa testu biežums, kas jāveic bankai. Vai kredītriska ilgtermiņa stresa tests būtu jāveic reizi trijos gados.	Noteikumu 1. projekta 57. punktā noteikts minimālais stresa testēšanas periods – banka veic stresa testu vismaz reizi pusgadā.